

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

5. oktoober 2006^{*}

Liidetud kohtuasjades C-290/05 ja C-333/05,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Hajdú-Bihar Megyei Bírósági ja Bács-Kiskun Megyei Bírósági (Ungari) 3. märtsi ja 12. juuli 2005. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 19. juulil ja 14. septembril 2005, menetlustes

Ákos Nádasdi (C-290/05)

versus

Vám- és Pénzügyőrség Észak-Alföldi Regionális Parancsnoksága,

ja

Ilona Németh (C-333/05)

versus

Vám- és Pénzügyőrség Dél-Alföldi Regionális Parancsnoksága,

^{*} Kohtumenetluse keel: ungari.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud N. Colneric (ettekandja),
J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešić ja E. Levits,

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 1. juuni 2006. aasta kohtuistungil esitatut
(C-290/05),

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— A. Nádasdi, esindaja: *ügyvéd* Z. Lampé,

— I. Németh, esindaja: *ügyvéd* I. Szabados,

— Ungari valitsus, esindajad: P. Gottfried (C-290/05 ja C-333/05) ning R. Somssich
ja A. Müller (C-290/05),

— Poola valitsus, esindaja: J. Pietras,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Lyal ja K. Riczné-Talabér,

olles 13. juuli 2006. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Eelotsusetaotlused puudutavad EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 90 ning nõukogu 17. mai 1977. aasta kuuenda direktiivi 77/388/EMÜ kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta — ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas (EÜT L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 23), muudetud nõukogu 16. detsembri 1991. aasta direktiiviga 91/680/EMÜ (EÜT L 376, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 160; edaspidi „kuues direktiiv”), artikli 33 tõlgendamist.
- ² Need küsimused esitati vastavalt A. Nádasdi ja Vám- és Pénzügyőrség Észak-Alföldi Regionális Parancsnoksága (Észak-Alföldi piirkondlik tolli- ja maksukeskus) ning I. Némethi ja Vám- és Pénzügyőrség Dél-Alföldi Regionális Parancsnoksága (Dél-Alföldi piirkondlik tolli- ja maksukeskus) vahelistes kohtuvaidlustes, mis puudutasid registreerimismaksu, mida need isikud olid kohustatud tasuma Saksamaalt ostetud kasutatud mootorsõidukite registreerimisel Ungaris.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 EÜ artikkel 23 sätestab:

„1. Ühendus rajaneb tolliliidul, mis hõlmab kogu kaubavahetust ning millega kaasneb impordi- ja ekspordimaksude ja kõigi samaväärse toimega maksude keelustamine liikmesriikide vahel, samuti ühise tollitariifistiku vastuvõtmine nende suhetes kolmandate riikidega.

2. Käesoleva jaotise artikli 25 ja 2. peatüki sätted kehtivad liikmesriikidest pärit toodete ning kolmandatest riikidest toodud toodete suhtes, mis on liikmesriikides vabas ringluses.”

4 EÜ artikkel 25 sätestab:

„Liikmesriikide vahel on keelatud impordi- ja ekspordimaksud ja samaväärse toimega maksud. See keeld kehtib ka fiskaalsete tollimaksude suhtes.”

5 EÜ artikkel 90 on sõnastatud järgmiselt:

„Ükski liikmesriik ei kehtesta teiste liikmesriikide toodetele mingeid otseseid ega kaudseid riigimakse, mis on suuremad samasugustele kodumaistele toodetele kehtestatud otsestest või kaudsetest maksudest.

Liitagi ei kehtesta ükski liikmesriik teiste liikmesriikide toodetele selliseid riigimakse, mis võimaldaksid teiste toodete kaudset kaitset.”

6 Kuuenda direktiivi artikkel 33 sätestab:

„1. Ilma et see piiraks ühenduse teiste sätete kohaldamist, eelkõige nende kehtivate ühenduse õigusnormide sätete kohaldamist, mis käsitlevad aktsiisiga maksustatavate toodete valdamise, liikumise ning järelevalve üldist korraldust, ei takista käesolev direktiiv liikmesriigil säilitamast või kehtestamast makse kindlustuslepingutele, hasartmängudele ja kihlvedudele, aktsiise, maksumärke ja üldiselt mis tahes makse, tollimakse ja lõive, mis ei ole käsitatavad kumuleeruvate käibemaksudena, kui nimetatud maksud, tollimaksud ja lõivud ei too liikmesriikidevahelises kaubanduses kaasa formaalsusi piiriületamisel.

2. Kõik käesolevas direktiivis tehtud viited aktsiisiga maksustatavale kaubale kehtivad järgmise kauba suhtes, nagu on määratletud kehtivate ühenduse õigusnormidega:

- mineraalõlid,
- alkohol ja alkohoolsed joogid,
- tubakatooted.”

Ungari õigusnormid

- 7 2003. aasta registreerimismaksu seadus nr CX (a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. Törvény; edaspidi „registreerimismaksu seadus”) sätetab:

„Artikkel 1

1. Registreerimismaks (edaspidi „maks”) tuleb tasuda kõikidelt sõiduautodelt või haagiselamutelt (edaspidi „sõiduauto”), mis on mõeldud kasutusele võtmiseks Ungari Vabariigi territooriumil (edaspidi „riigi territoorium”).

[...]

Artikkel 2

1. Kasutuselevõtmine: sõiduauto esmane registreerimine riigi territooriumil, sõiduki ümberkujundamise korral registreerimine ümberkujundamise tõttu ning vastavate andmete kandmine registreerimistunnistusele [...]

[...]

8. Import: sõiduauto importimine või muul viisil riigi territooriumile toomine väljaspool Euroopa Ühendust (edaspidi „ühendus”) asuvalt territooriumilt.

[...]

Artikkel 3

[...]

2. Maksu on kohustatud tasuma iga — välja arvatud lõikes 4 määratletud — füüsiline või juriidiline isik või iga asutus, mis ei ole juriidiline isik, kes on märgitud omandiõigust tõendaval dokumendil.

[...]

4. Maksukohustuslane on importija, kui sõiduauto võetakse kasutusele importimise otsese tulemusena.

[...]

Artikkel 6

1. Maksu tasumise kohustus tekib:

- a) riigi territooriumil sõiduauto kasutuselevõtmise korral omandiõiguse saamise päeval,
- b) sõiduauto ümberkujundamise korral ümberkujundamise päeval.

[...]

Artikkel 8

1. Maksusumma erinevate sõiduautode kategooriate osas on kindlaks määratud käesoleva seaduse lisas.

2. Sõiduauto ümberkujundamise korral määratakse tasumisele kuuluv maksumus kindlaks ümberkujundatud sõiduauto kasutuselevõtmise hetkel enne ümberkujundamist ja pärast seda tasumisele kuuluva maksu vahena.

3. Maksukohustuslane on kohustatud pädevatele asutustele tasuma maksu, kui vahena saadud summa on varasemast suurem.

[...]

Artikkel 13

1. Maksuhaldur tagastab maksu või arvestab selle maksumaksja taotlusel ettemakseks, kui ettemakse tasumiseks kohustatu viib sõiduauto riigi territooriumilt välja.

[...]

Artikkel 15

Keskkonnavaline liigitamine toimub vastavalt määruse KÖHÉM nr 6/1990 (IV. 12.) maanteetranspordiks kasutatavate sõidukite kasutuselevõtmise ja kasutamise tehniliste nõuete kohta 5. lisa II punktile 30. augusti 2003. aasta seisuga.

[...]”.

- 8 Registreerimismaksu seaduse lisa kehtestab heitkoguste, kasutatava kütuse tüübi ning mootori silindrimahu põhjal erinevad maksumäärad. Neid maksumäärasid kohaldatakse vastavalt kindlaksmääratud skaalale ja need ei sõltu sellest, kas tegemist on uue või kasutatud sõiduautoga.
- 9 Nimetatud seaduse artikkel 16 muutis a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény'i (1988. aasta seadus nr I avalikel teedel liiklemise kohta; edaspidi „liiklusseadus”) sätteid.
- 10 Muudetud liiklusseaduse artikli 5 lõige 4 sätestab:

„4. Iga sõiduk, millele välismaine pädev ametiasutus on väljastanud registreerimistunnistuse ja -märgi, võib sellekohaste õigusnormidega sätestatud tingimustel riigi teedel liigelda.”

- 11 Liiklusseaduse artikkel 23 sätestab:

„1. Sõiduki võib võtta kasutusele — pärast lõikes 3 ette nähtud ülevaatust — kui omanik on haldusmenetluse raames esitanud tõendi omandiõiguse seaduslikkuse, liikluskindlustuse olemasolu ja sellekohaste õigusnormidega sätestatud registreerimismaksu tasumise kohta.

2. Sõidukite kasutuselevõtmine eeldab vastava ametiasutuse poolt registreerimismärkide ja -tunnistuse väljastamist, samuti riiklikusse autoregistrisse kandmist.

[...]

6. Siseriiklik sõidukikasutaja peab välisriigi registreerimismärki kandva sõiduki kasutuselevõtmiseks, eesmärgiga kasutada seda riigi territooriumil, läbima nimetatud menetluse hiljemalt 30 päeva jooksul sõiduki omandamisest või importimisest.”

12 Liiklusseaduse artikli 47 punkt t täpsustab, et „siseriikliku kasutajana” tuleb mõista:

„kasutajat, kelle elukoht, igakordne viibimiskoht või asukoht on Ungari Vabariigis.

13 Paralleelselt registreerimismaksu seaduse jõustumisega 1. veebruaril 2004 tühistati a fogyasztási adóról szóló 1991. évi LXXVIII. törvény (1991. aasta tarbimismaksu seadus nr LXXVIII), millega kehtestati käibemaks teatud toodete, s.h sõiduautode hinnalt, mis tuleb riigieelarvesse tasuda esiteks nimetatud toodete valmistajatel, ja teiseks importimise korral tollimaksu tasumiseks kohustatud isikutel. Tarbimismaksu seaduse artikli 6 lõike 1 kohaselt ei tule seda maksu tasuda kasutatud toodete, s.h kasutatud sõiduautode müümisel siseriiklikul turul.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-290/05

- 14 A. Nádasdi ostis 2. mail 2004 Saksamaalt 6000 euro eest kasutatud sõiduauto, mille kohta ta esitas 13. mail 2004 Debreceni Fővámhivatal'ile (Debreceni kõrgem tolliasutus) taotluse registreerimismaksu tasumiseks.
- 15 Nimetatud ametiasutus määras 14. mai 2004. aasta otsusega maksu summas 150 000 Ungari forintit, mille A. Nádasdi tasus samal päeval. Sama ametiasutus väljastas maksukohustustlase poolt maksu tasumise kohta tõendi, millel oli märgitud kuupäev 14. mai 2004.
- 16 Vám- és Pénzügyőrség Észak-Alföldi Regionális Parancsnoksága muutis talle antud kontrollivolituste raames 11. novembri 2004. aasta otsusega nr 8074/2004 Debreceni Fővámhivatal'i otsust ning suurendas A. Nádasdi poolt tasumisele kuuluvat registreerimismaksu 390 000 Ungari forintini ning kohustas maksumaksjat tasuma puuduoleva osa summas 240 000 Ungari forintit hiljemalt 15 päeva jooksul pärast vastava otsuse jõustumist.
- 17 Otsuse nr 8074/2004 põhjenduste kohaselt vaadati registreerimismaksu summa üle 14. mail 2004 jõustunud a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény módosításáról rendelkező 2004. évi XII. törvény'i (2004. aasta seadus nr XII, millega muudeti 2003. aasta registreerimismaksu seadust nr CX) vastuvõtmise tõttu, mille kohaselt kohaldatakse uut arvestusviisi siis, kui nimetatud maksu tasumise tõend on väljastatud pärast 2004. aasta seaduse nr XII jõustumist.

- 18 A. Nádasdi esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule taotluse otsuse nr 8074/2004 kohtulikuks kontrollimiseks.
- 19 Neil asjaoludel otsustas Hajdú-Bihar Megyei Bíróság menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas EÜ artikli 90 esimene lõik lubab liikmesriikidel säilitada teistest liikmesriikidest pärit kasutatud sõiduautodele kehtestatud maksu, mis ei sõltu kuidagi sõiduautode väärtusest ja mille summa on kindlaks määratud üksnes sõiduauto tehniliste omaduste (mootoritüüp, silindrimaht) ja keskkonnavalase liigitamise põhjal?
2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas käesolevas menetluses kohaldatav 2003. aasta registreerimismaksu seadus nr CX on kasutatud imporditud sõiduautode osas kooskõlas EÜ artikli 90 esimese lõiguga, arvestades, et enne asjaomase seaduse jõustumist Ungaris kasutusele võetud sõiduautode pealt ei ole vaja maksta nimetatud maksu?”

Kohtuasi C-333/05

- 20 I. Németh ostis 28. detsembril 2004 Saksamaalt kasutatud sõiduauto, millega seoses ta esitas Kecskeméti Fővámhivatalile (Kecskeméti kõrgem tolliasutus) registreerimismaksu tasumise taotluse. Vastavalt määrusele nr 6/1990 KöHÉM, mis on transpordi- kommunikatsiooni- ja ehitusministeeriumi määrus, liigitas Bács-Kiskun Megyei Közlekedési Felügyelet (Bács-Kiskuni maakonna liiklusinspeksioon) selle sõiduki keskkonnakategooriasse nr 7.

- 21 Kecsskeméti Fővámhivatal määras registreerimismaksu summaks 390 000 Ungari forintit, võttes arvesse nii nimetatud sõiduki tehnilisi kui keskkonnaalaseid omadusi.
- 22 Pärast I. Némethi kaebust nimetatud otsuse peale kinnitas seda otsust Vám- és Pénzügyőrség Dél-Alföldi Regionális Parancsnoksága, mis on apellatsiooniasutuse haldusorgan.
- 23 I. Németh esitas seejärel eelnimetatud kinnitava otsuse peale kaebuse eelotsuse-
taotluse esitanud kohtule. Ta leidis, et registreerimismaksu seadus rikub ühenduse
õigust. See maks kujutab endast tegelikult impordiga seotud tollimaksu ja on
sellisena EÜ artiklite 23 ja 25 alusel Euroopa Ühenduses keelatud. Kui aga selline
maks ei ole tollimaks ega samaväärse toimega maks, võib seda käsitleda maksuna,
mis rikub EÜ artikleid 90–93, või siis kuuenda direktiivi artikliga 33 keelatud
kumuleeruva käibemaksuna, nii et seda maksu ei saa kohaldada.
- 24 Neil asjaoludel otsustas Bács-Kiskun Megyei Bíróság menetluse peatada ja esitada
Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas sellist siseriiklikku maksu nagu Ungaris kehtestatud registreerimismaks
võib käsitleda tollimaksuna või sellega samaväärse toimega meetmena?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, kas siis sellist siseriiklikku maksu nagu
Ungaris kehtestatud registreerimismaks, mille tasumine on sõiduauto regist-

reerimise ja liikluses kasutusele võtmise eeltingimus, võib käsitleda teatud liiki impordimaksuna?

3. Kui vastus teisele küsimusele on eitav, siis, kas selline siseriiklik maks nagu Ungaris kehtestatud registreerimismaks on kooskõlas EÜ artiklis 90 ja [kuuenda] direktiivi [...] artiklis 33 sätestatud nõuetega või see rikub ühiseid käibemaksualaseid sätteid?

4. Kas selline siseriiklik maks nagu Ungaris kehtestatud registreerimismaks on kooskõlas kehtiva ühenduse õiguse nõuetega, võttes arvesse, et uute ja kasutatud sõiduautoade registreerimismaksu summad on võrdse suurusega — välja arvatud sõidukite keskkonnavalane liigitus — ja selles ei kajastu vähimalgi määral kasutatud sõiduauto väärtuse vähenemine ning see ei sõltu kuidagi sõiduauto kasutusele võtmise ajast ja sellest, kui kaua see on (õiguspäraselt) kasutusel olnud?”

Menetlus Euroopa Kohtus

- 25 Euroopa Kohus, olles ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku, otsustas vastavalt kodukorra artikli 104 lõike 4 teisele lausele teha kohtuasjas C-333/05 otsuse suulise osata.

- 26 Arvestades kohtuasjade C-290/05 ja C-333/05 seotust, tuleb need kodukorra artikli 43 alusel kohtuotsuse tegemiseks liita.

Eelotsusetaotluste vastuvõetavus*Kohtuasi C-290/05*

- 27 Ungari valitsus leiab, et eelotsusetaotlus ei ole vastuvõetav. Ta väidab esiteks, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab võtma seisukoha küsimuses, kas põhikohuasja hageja on kohustatud tasuma registreerimismaksu uue arvestusviisi alusel. Sisuliselt on tegemist siseriikliku õigusküsimusega. Eelotsusetaotlusest ei nähtu, kuidas võiks taotletav ühenduse õiguse tõlgendamine mõjutada vaidluse tulemust. Esitatud küsimused on hüpoteetilised. Teiseks väidab nimetatud valitsus, et eelotsusetaotlus ei sisalda piisavalt üksikasjalikku ülevaadet vaidluses kohaldatavatest siseriiklikest õigusnormidest.
- 28 Selles osas tuleb meenutada, et EÜ artiklis 234 sätestatud menetlus põhineb selgel siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete eristamisel. Üksnes siseriiklik kohus, kus menetlus toimub ja kes peab lõpuks selle kohta otsuse tegema, saab asja eripärast lähtuvalt hinnata nii vajadust tema otsuse tegemise vaatepunktist saada Euroopa Kohtult eelotsust kui ka Euroopa Kohtule esitatud küsimuste asjakohasust. Seega niipea, kui need küsimused puudutavad ühenduse õiguse tõlgendamist, peab Euroopa Kohus põhimõtteliselt otsuse tegema (vt eelkõige 11. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-13/05: Chacón Navas, EKL 2006, lk I-6467, punkt 32 ja viidatud kohtupraktika).
- 29 Euroopa Kohus on siiski tõdenud, et erandjuhtudel peab ta oma pädevuse hindamiseks kindlaks tegema need asjaolud, mille tõttu siseriiklik kohus talle eelotsusetaotluse esitas. Kohus võib keelduda siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest vaid juhul, kui ühenduse õiguse tõlgendamine, mida siseriiklik kohus on palunud, ei ole ilmselgelt kuidagi seotud põhikohtuasja faktiliste

asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtul puudub teave nende faktiliste ja õiguslike asjaolude kohta, mida tal on tarvis, andmaks kasulikku vastust talle esitatud küsimustele (vt eespool viidatud kohtuotsus Chacón Navas, punkt 33 ja viidatud kohtupraktika).

- 30 Ühenduse õiguse tõlgendus, mis oleks siseriiklikule kohtule kasulik, eeldab, et siseriiklik kohus määratleks esitatud küsimusi ümbritseva faktilise ja õigusliku raamistiku või vähemalt selgitaks nende küsimuste aluseks olevaid faktilisi oletusi (vt 11. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-207/01: Altair Chimica, EKL 2003, lk I-8875, punkt 24, ja 12. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-145/03: Keller, EKL 2005, lk I-2529, punkt 29).
- 31 Käesolevas asjas tuleb esmalt märkida, et Euroopa Kohtul on piisavalt teavet, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele kasulik vastus, ilma et tal oleks vaja hankida üksikasjalikumat teavet põhikohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormide kohta.
- 32 Mis puudutab küsimuste esitamise põhjust, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuigi A. Nádasdi ei ole väitnud, et registreerimismaksu seadus rikub ühenduse õigust, leiab nimetatud kohus, et imporditud kasutatud sõiduautode puhul tuleb kohaldada ühenduse õigust omal algatusel. Sellest selgitusest tuleneb, et nimetatud kohtu eesmärk on kontrollida põhikohtuasjas kõne all oleva otsuse nr 8074/2004 seaduslikkust ühenduse õiguse põhjal. Seetõttu ei saa väita, et esitatud küsimused on olemuselt hüpoteetilised.
- 33 Järelikult tuleb eelotsusetaotlus lugeda vastuvõetavaks.

Kohtuasi C-333/05

- 34 Ungari valitsus seab kahtluse alla teise, kolmanda ja neljanda küsimuse vastuvõetavuse, viidates asjaolule, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole esitanud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mille alusel see kohus leiab, et need küsimused tuleb esitada Euroopa Kohtule.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib samas, et kui Euroopa Kohus vastab põhikohtuasja hageja esitatud küsimustele jaatavalt, võiks ta käesoleva taotluse vastu võtta, vastupidisel juhul tuleks see tagasi lükata.
- 36 Seega ei ole Ungari valitsuse kahtlused põhjendatud ning järelikult tuleb eelotsusetaotlus lugeda vastuvõetavaks.

Eelotsuse küsimused*Kohtuasjas C-333/05 esitatud esimene ja teine küsimus*

- 37 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib esimese küsimusega sisuliselt seda, kas selline maks, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, kujutab endast impordimaksu või samaväärse toimega maksu EÜ artiklite 23 ja 25 mõttes. Teist küsimust tuleb mõista nii, et nimetatud kohus soovib teada, kas selline maks on nende sätetega keelatud impordimaks. Seega puudutab teine küsimus sama probleemi, mida Euroopa Kohtule esitatud esimene küsimus. Impordimaks kuulub nimetatud sätete mõttes samaväärse toimega maksude kategooriasse.

- 38 Selline maks nagu registreerimismaks ei ole ranges tähenduses tollimaks.
- 39 Mis puudutab küsimust, kas see maks kuulub samaväärse toimega maksu mõiste hulka, siis tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et iga ühepoolsest kehtestatud rahaline kohustus, hoolimata selle nimetusest ja kohaldamise viisist, mis kehtib kaupade suhtes asjaolu tõttu, et neid toimetatakse üle piiri, ja kui selle puhul ei ole ranges tähenduses tegemist tollimaksuga, kujutab endast EÜ artiklite 23 ja 25 mõttes samaväärse toimega maksu (vt eelkõige 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-90/94: Haahr Petroleum, EKL 1997, lk I-4085, punkt 20, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-213/96: Outokumpu, EKL 1998, lk I-1777, punkt 20).
- 40 Niisugust maksu, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, ei võeta mitte seetõttu, et sõiduauto toimetatakse üle selle maksu kehtestanud liikmesriigi piiri, vaid siis, kui sõiduauto registreeritakse liikmesriigi territooriumil kasutuselevõtmise eesmärgil.
- 41 Selline maks kuulub kaupadelt võetavate siseriiklike lõivude üldise korralduse hulka ja seda tuleb seetõttu uurida EÜ artikli 90 põhjal.
- 42 Järelikult tuleb kohtuasjas C-333/05 esitatud esimesele ja teisele küsimusele vastata, et selline maks, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega ja mida ei võeta sõiduautodelt asjaolu tõttu, et need toimetatakse üle piiri, ei kujuta endast impordimaksu ega samaväärse toimega maksu EÜ artiklite 23 ja 25 mõttes.

Kohtuasjas C-290/05 esitatud küsimused ning kohtuasjas C-333/05 esitatud kolmanda küsimuse esimene osa ja neljas küsimus

- 43 Eelotsusetaotluse esitanud kohtud küsivad nende küsimustega sisuliselt seda, kas EÜ artikli 90 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline maks, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega.
- 44 Nad märgivad selle kohta, et see maks ei ole sissenõutav sõiduautode puhul, mis on Ungaris kasutusele võetud enne nimetatud seaduse jõustumist (kohtuasjas C-290/05 esitatud teine küsimus), et see maks ei sõltu kuidagi sõiduki väärtusest, kuna selle summa määratakse kindlaks üksnes sõiduki tehniliste omaduste (mootoritüüp, silindrimaht) ja keskkonnavalase liigitamise põhjal (kohtuasjas C-290/05 esitatud esimene küsimus) ja selles ei kajastu vähimalgi määral kasutatud sõidukite väärtuse vähenemine ning see on täiesti sõltumatu ajast, millal sõiduk on kasutuses olnud (kohtuasjas C-333/05 esitatud neljas küsimus).
- 45 Nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, täiendab EÜ artikkel 90 asutamislepingu süsteemis tollimaksude ja samaväärse toimega maksude kaotamisega seotud sätteid. Selle sätte eesmärk on tagada liikmesriikidevaheline kaupade vaba liikumine tavapäraistes konkurentsitingimustes, kõrvaldades igasuguses vormis kaitse, mis võib kaasa tuua teistest liikmesriikidest pärit kaupadele diskrimineerivate riigimaksude kohaldamise (15. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-393/04 ja C-41/05: *Air Liquide Industries Belgium*, EKL 2006, lk I-5293, punkt 55 ja viidatud kohtupraktika).
- 46 Kasutatud imporditud mootorsõidukite maksustamise küsimuses on Euroopa Kohus samuti märkinud, et EÜ artikli 90 eesmärk on tagada riigimaksude täielik neutraalsus siseriiklikul turul juba olevate toodete ja imporditud toodete vahelise konkurentsi osas (vt 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-387/01: *Weigel*, EKL 2004, lk I-4981, punkt 66 ja viidatud kohtupraktika).

- 47 Kindlalt väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artikli 90 esimese lõigu rikkumisega tegemist siis, kui imporditud tootelt ja samasuguselt kodumaiselt tootelt võetavad maksud arvutatakse erineval viisil ja vastavalt eeskirjadele, mis viivad üksnes teatud juhtudel imporditud toote kõrgema määraga maksustamiseni (vt eespool viidatud kohtuotsus Weigel, punkt 67 ja viidatud kohtupraktika). Isegi kui otsese diskrimineerimise tingimused ei ole täidetud, võib maksustamine oma mõjude tõttu olla kaudselt diskrimineeriv.
- 48 Selleks et tagada riigimaksude neutraalsus siseriiklikul turul juba olevate kasutatud mootorsõidukite ja samasuguste imporditud sõidukite vahelise konkurentsi osas, tuleb võrrelda mõju, mis kaasneb registreerimismaksu võtmisega kasutatud sõidukitelt, mis on hiljuti imporditud muust liikmesriigist kui Ungari Vabariigist, selle mõjuga, mis kaasneb Ungaris registreeritud samasuguste kasutatud sõidukite registreerimismaksu järelejäanud summaga maksustamisel, kuna neilt seetõttu juba võetakse sama maksu.
- 49 Võrdlus Ungaris enne registreerimismaksu seaduse jõustumist kasutusele võetud kasutatud sõidukitega ei ole asjakohane. EÜ artikli 90 eesmärk ei ole takistada liikmesriigil kehtestada uusi makse või muuta olemasolevate maksumäära või -baasi.
- 50 Eeltoodust tuleneb, et tõik, millele tugineb Ungari valitsus, et Ungaris on kasutatud sõidukeid, mis on seal eelnevalt registreeritud ja mille turuväärtus hõlmab tarbimismaksu järelejäanud summat, ei ole asjakohane.
- 51 Mis puudutab kriteeriume, mida võib kasutada maksu arvutamisel, siis tuleb meenutada, et ühenduse õigus ei piira käesolevas arengustaadiumis ühegi liikmesriigi vabadust kehtestada selliste objektiivsete kriteeriumide nagu kasutatud

toormaterjalid või rakendatud tootmisprotsessid põhjal diferentseeritud maksusüsteem erinevate või isegi samasuguste toodete osas EÜ artikli 90 esimese lõigu mõttes. Sellised diferentseerimised on ühenduse õigusega kooskõlas siiski üksnes siis, kui ka nende eesmärgid on kooskõlas asutamislepingu ning teisese õiguse nõuetega ja kui nende üksikasjalikud eeskirjad on niisugused, mille abil vältida mis tahes vormis otsest või kaudset diskrimineerimist teisest liikmesriigist pärit impordi suhtes või mis tahes vormis konkureerivate kodumaiste toodete kaitset (eespool viidatud kohtuotsus Outokumpu, punkt 30).

- 52 Sellised kriteeriumid nagu mootoritüüp, silindrimaht ja keskkonnavalastel kaalutlustel põhinev liigitamine kujutavad endast registreerimismaksu puudutava süsteemi raames objektiivseid kriteeriume. Järelikult võib neid sellise süsteemi raames kasutada. Seevastu ei ole nõutav, et maksusumma oleks seotud sõiduki hinnaga.
- 53 Teistest liikmesriikidest pärit toodetele kehtestatud registreerimismaks ei või siiski olla suurem kui samasugustele kodumaistele toodetele kehtestatud maks.
- 54 Uus sõiduk, millelt on Ungaris tasutud registreerimismaks, kaotab aja jooksul osa oma turuväärtusest. Koos väärtuse vähenemisega väheneb ka sõiduki allesjäänud väärtusega seotud registreerimismaksu summa. Kuna tegemist on kasutatud sõidukiga, saab seda müüa üksnes protsendina esialgsest väärtusest, mis sisaldab registreerimismaksu järelejäänud summat.
- 55 Eelotsusetaotlused esitanud kohtute poolt Euroopa Kohtule saadetud toimikutest nähtub, et mudeli, vanuse, läbisõidu ja muude omaduste poolest identsed sõidukid, mis on ostetud kasutatuna teisest liikmesriigist ja registreeritud Ungaris, maksusta-

takse sellegipoolest registreerimismaksuga, mida kohaldatakse sellele sõidukikategooriale 100% määras. Järelikult võetakse kasutatud imporditud sõidukitelt tunduvalt rohkem maksu kui samasugustelt kasutatud sõidukitelt, mis on Ungaris juba registreeritud ja selle maksuga maksustatud.

56 Niisiis, vaatamata registreerimismaksu eesmärgi ja põhjenduse keskkonnavalasle olemusele ja kuigi sellel puudub igasugune seos sõiduki turuväärtusega, tähendab EÜ artikli 90 esimene lõik seda, et maksustatavate kasutatud sõidukite väärtuse vähenemist tuleb arvesse võtta, kuna nimetatud maksu iseloomustab asjaolu, et seda võetakse vaid üks kord sõiduki esmakordsel registreerimisel sõiduki kasutamiseks kõnealusel liikmesriigis ning et see sisaldub sõiduki turuväärtuses.

57 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et kohtuasjas C-290/05 esitatud küsimustele, samuti kohtuasjas C-333/05 esitatud kolmanda küsimuse esimesele osale ja neljandale küsimusele peab vastama, et EÜ artikli 90 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline maks, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, kui:

- sellega maksustatakse kasutatud sõidukid nende esmakordsel kasutuselevõtmisel liikmesriigi territooriumil ja
- maksusumma, mis on kindlaks määratud üksnes sõidukite tehniliste omaduste (mootoritüüp, silindrimaht) ja keskkonnavalase liigituse põhjal, arvutatakse sõidukite väärtuse vähenemist arvestamata nii, et selle kohaldamisel teistest liikmesriikidest imporditud sõidukitele ületab see maksusummat, mis juba sisaldub importivas liikmesriigis registreeritud samasuguste kasutatud sõidukite jääkväärtuses.

Võrdlus kõnealuses liikmesriigis enne selle maksu kehtestamist kasutusele võetud kasutatud sõidukitega ei ole asjakohane.

Kohtuasjas C-333/05 esitatud kolmanda küsimuse teine osa

58 Põhikohtuasjas kõnealune registreerimismaks ei kujuta endast kumuleeruvat käibemaksu kuuenda direktiivi artikli 33 mõttes. Selle maksubaas ei ole käive. Samuti ei too ta liikmesriikidevahelises kaubanduses kaasa formaalsusi piiriületamisel.

59 Seetõttu ei ole niisugune maks kuuenda direktiivi artikli 33 alusel keelatud.

60 Järelikult tuleb kolmanda küsimuse teisele osale vastata, et kuuenda direktiivi artikliga 33 ei ole vastuolus sellise maksu võtmine, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, mille maksubaas ei ole käive ja mis ei too liikmesriikidevahelises kaubanduses kaasa formaalsusi piiriületamisel.

Käesoleva kohtuotsuse ajalise mõju piiramine

61 Ungari valitsus palus kohtuasjas C-290/05 toimunud istungil Euroopa Kohtul piirata käesoleva kohtuotsuse ajalist mõju, kui tehtavas kohtuotsuses leitakse, et selline maks, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, ei ole EÜ artikli 90 esimese lõiguga kooskõlas. Poola valitsus tegi samas kohtuasjas Euroopa Kohtule esitatud kirjalikes märkustes samalaadse ettepaneku.

- 62 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt selgitab ja täpsustab tõlgendus, mille Euroopa Kohus talle EÜ artikliga 234 antud pädevust kasutades ühenduse õigusnormile annab, selle sätte tähendust ja ulatust, nagu seda peab või oleks pidanud mõistma ja kohaldama alates selle jõustumise hetkest. Sellest järeldub, et kohus võib ja peab kohaldama õigusnormi selles tõlgenduses isegi õigussuhetele, mis on tekkinud enne eelotsusetaotlust, kui peale selle on täidetud nimetatud normi kohaldamise pädevusega kohtutele hagi esitamise tingimused (vt eelkõige 2. veebruar 1988. aasta otsus kohtuasjas 24/86: Blaizot, EKL 1988, lk 379, punkt 27; 15. detsembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-415/93: Bosman, EKL 1995, lk I-4921, punkt 141, samuti 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-402/03: Skov ja Bilka, EKL 2006, lk I-199, punkt 50).
- 63 Selle kohta tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib vaid erandjuhtudel, kohaldades ühenduse õiguskorra olemuslikku õiguskindluse üldpõhimõtet, piirata kõikide asjaomaste isikute tuginemist sättele, mida ta on tõlgendanud, eesmärgiga muuta heas usus väljakujunenud õigussuhteid. Sellise piiramise otsustamiseks peab olema täidetud kaks peamist tingimust, s.o huvitatud isikute heauskus ja oluliste häirete oht (vt eelkõige 28. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-57/93: Vroege, EKL 1994, lk I-4541, punkt 21, ja 12. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-372/98: Cooke, EKL 2000, lk I-8683, punkt 42, samuti eespool viidatud kohtuotsus Skov ja Bilka, punkt 51).
- 64 Ungari valitsus esitas kohtuistungil oluliste häirete kohta statistika, mis puudutas perioodi 1. maist 2004, mis on Ungari Vabariigi Euroopa Liiduga liitumise kuupäev, kuni 31. detsembrini 2005, see on 20 kuud. Selle perioodi jooksul toodi teistest liikmesriikidest Ungari Vabariigi territooriumile 81 612 kasutatud sõidukit. Ungari valitsus hindas nende sõidukite registreerimismaksudest saadud kogutulu ligikaudu 116 miljonile eurole. Ta mõõnis, et ei peaks tagasi maksma kogu seda summat, vaid üksnes summa, mis vastab täiendavale maksule, mida võeti sõidukitelt, arvestades viimaste väärtuse vähenemist.

- ⁶⁵ Ühest küljest rõhus see valitsus halduskuludele, mis kaasnevad iga juhtumi eraldi uurimisega, mida on vaja täiendada maksu tagasimaksmiseks, kuna need kulud on ilmselt suuremad kui kõik tagasimakstavad summad, ning teisest küljest kõikide tagasimaksmiseks õigustatud isikute identifitseerimisega seotud raskustele.
- ⁶⁶ Kohtuistungil selgus, et alates 1. jaanuarist 2006 kehtestati registreerimismaksu summa vähendamise skaala, vähendamised määrati kindlaks sõiduki esmakordse kasutuselevõtmise kuupäeva ja selle maksu tasumisega seotud haldusmenetluse alustamise kuupäeva vahele jäävate kuude arvu põhjal.
- ⁶⁷ Neil asjaoludel võib selle küsimuse uurimine, kas antud juhul esineb oluliste häirete oht, piirduda ajaliselt perioodiga 1. maist 2004 kuni 31. detsembrini 2005.
- ⁶⁸ Tagasimaksmisele kuuluv summa ei ole nii suur, et tagasimaksmine võiks sellisena kaasa tuua raskete majanduslike tagasilöökide tekkimise ohu, mis õigustaks käesoleva kohtuotsuse ajalise mõju piiramist.
- ⁶⁹ Mis puutub halduskuludesse, siis ühenduse õigus nõuab vaid, et liikmesriik maksaks vastavalt siseriiklikele õigusnormidele tagasi üleliigse summa tingimusel, et on järgitud võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid (vt selle kohta eelkõige 15. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-231/96: Edis, EKL 1998, lk I-4951, punktid 19, 20 ja 34, samuti 17. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-30/02: Recheio — Cash & Carry, EKL 2004, lk I-6051, punktid 17, 18 ja 20).

- 70 Järelikult tuleb sedastada, et käesoleva kohtuotsuse punktis 63 nimetatud teine, oluliste häirete ohuga seotud kriteerium ei ole täidetud.
- 71 Neil asjaoludel pole vaja kontrollida, kas huvitatud isikute heausksuse kriteerium on täidetud.
- 72 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et puudub alus piirata käesoleva kohtuotsuse ajalist mõju.

Kohtukulud

- 73 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Selline maks, mis on kehtestatud Ungaris a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény'iga (2003. aasta registreerimismaksu seadus nr CX) ja mida ei võeta sõiduautodelt asjaolu tõttu, et need toimetatakse üle piiri, ei kujuta endast impordimaksu ega samaväärse toimega maksu EÜ artiklite 23 ja 25 mõttes.

2. EÜ artikli 90 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline maks, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, kui:

- sellega maksustatakse kasutatud sõidukid nende esmakordsel kasutuselevõtmisel liikmesriigi territooriumil ja
- maksusumma, mis on kindlaks määratud üksnes sõidukite tehniliste omaduste (mootoritüüp, silindrimaht) ja keskkonnaalase liigituse põhjal, arvutatakse sõidukite väärtuse vähenemist arvestamata nii, et selle kohaldamisel teistest liikmesriikidest imporditud sõidukitele ületab see maksusumma, mis juba sisaldub importivas liikmesriigis registreeritud samasuguste kasutatud sõidukite jääkväärtuses.

Võrdlus kõnealuses liikmesriigis enne selle maksu kehtestamist kasutusele võetud kasutatud sõidukitega ei ole asjakohane.

3. Nõukogu 17. mai 1977. aasta kuuenda direktiivi 77/388/EMÜ kumuleerivate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta — ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas artikliga 33 ei ole vastuolus sellise maksu võtmise, mis on kehtestatud registreerimismaksu seadusega, mille maksubaas ei ole käive ja mis ei too liikmesriikidevahelises kaubanduses kaasa formaalsusi piiriületamisel.

Allkirjad